

mucf
.se

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Fler unga i politiken

Delrapport om att stärka ungas inflytande i de demokratiska processerna

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Fler unga i politiken

Delrapport om att stärka ungas inflytande i de demokratiska processerna

Förord

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har under perioden 2014–2017 i uppdrag att genomföra insatser för att fler unga kvinnor och unga män ska ta på sig uppdrag som politiska förtroendeuppdrag och att motverka att unga politiker väljer att lämna sina uppdrag i förtid. Myndigheten lämnade en delrapport om uppdraget i februari 2016 (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor 2016a).

I *Fler unga i politiken* redovisar vi för de insatser som har genomförts hittills samt beskriver de aktiviteter som är planerade att genomföras under 2017. Vi berättar också om de projekt som pilotkommunerna bedrev under 2016. Syftet med aktiviteterna är att utarbeta insatser för att fler unga ska engagera sig i kommunpolitiken. Vi har också tagit fram en så kallad 100-lista där ett antal unga politiker och före detta politiker berättar om sina upplevelser av ungas representativitet i politiken och ger exempel på hur unga politikernas situation kan förbättras.

Detta är myndighetens delredovisning till regeringen. Rapporten har tagits fram av Liene Ledaine i samråd med Barbro Kristiansson.

Vår förhoppning är att våra förslag i rapporten ska kunna användas av offentlig sektor, politiska partier och andra politiskt engagerade i syfte att öka ungas representativitet i både partipolitiken och de demokratiska processerna i lokala beslutande församlingarna.

Lena Nyberg, generaldirektör,
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Uppdraget	7
Hur vi har genomfört uppdraget	7
Turné för att sprida metodmaterialet <i>5 steg</i>	8
Möte med både aktiva och avhoppade politiker	13
Möte med de politiska ungdomsförbunden	14
Möte i Stockholm med kommunpolitiker	15
Bryt trenden – fler unga i politiken	16
Arbete med pilotkommunerna	16
Synergier med andra uppdrag på myndigheten	20
Inriktning på det fortsatta arbetet	21
Ekonomiska förutsättningar under 2017	22
Avslutande kommentar	23
Referenser	24

Sammanfattning

Den här delredovisningen handlar om stöd till unga politiker som är en del av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors uppdrag att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna. Enligt regeringens beslut ska myndigheten under perioden 2014–2017 genomföra insatser i syfte att fler unga kvinnor och unga män ska ta på sig uppdrag som politiskt förtroendevalda och för att motverka att unga politiker väljer att lämna sina uppdrag i förtid. Av beslutet framgår att insatserna bland annat ska innehålla en försöksverksamhet i ett begränsat antal kommuner med stödinsatser för unga förtroendevalda i form av till exempel introduktionsprogram, mentorskap och nätverk. Vi ska också samråda med relevanta aktörer.

Den verksamhet som har skett inom uppdraget under 2016 har till stor del handlat om att fånga upp vilka typer av insatser som de kommunala politikerna samt de partipolitiska ungdomsförbunden och deras medlemmar tror är verkningsfulla för att få fler unga kvinnor och unga män att ta på sig uppdrag som politiskt förtroendevalda respektive motverka unga politikervanhopp. MUCF har spridit foldern *5 steg* och annat av myndigheten framtaget material till kommunpolitiker, partier, politiska ungdomsförbund samt andra berörda aktörer. Vi har även anordnat olika träffar och seminarier för unga och äldre politiker. Vid träffarna belyste vi förutsättningarna för ungas politiska representation, delaktighet och inflytande. I rapporten redovisar vi dessa insatser samt övriga aktiviteter som genomfördes under 2016.

Inledning

Demokratin bygger på att många människor åtar sig politiska uppdrag – i lokala och regionala nämnder och styrelser samt i riksdagen. Antalet unga mellan 18 och 24 år som tar uppdrag har inte förändrats mycket från år till år. Enligt siffror från Statistiska centralbyrån hoppar däremot fler av i dag än tidigare (Statistiska centralbyrån 2013). En viktig utmaning är hur partier och organisationer ska få fler unga till politiken och få dem att stanna. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har under 2016 fortsatt att samla unga politiker, men även etablerade politiker, från kommunerna, landstingen och riksdagen för att ta del av deras erfarenheter och få tips och råd. Deras berättelser pekar bland annat på att unga inte känner sig delaktiga och sedda i politiken, att de saknar ideologiska diskussioner och strategier och att den politiska möteskulturen ofta upplevs som trist.

Forskningen om ungas politiska deltagande har vuxit de senaste åren. Enligt Lena Wängnerud (forskare vid statsvetenskapliga institutionerna vid Göteborgs och Uppsala universitet) som på uppdrag av riksdagen har kartlagt avhoppet från riksdagen mellan 1970 och 1998, och varför riksdagsledamöter väljer att lämna sina uppdrag i förtid, ligger bland annat en del av förklaringen i att mandatperioden anses vara för lång (SOU 2005:66).

Det som framkommer av våra möten med de yngre politikerna bekräftar att unga inte alltid ser det politiska uppdraget som en yrkesbana utan snarare som ett sidospår i karriären. Det kan också vara dags att gå tillbaka till studier eller jobb och att vägen till det reella politiska inflytandet är lång. Ofta anges att personliga skäl kan ligga bakom avhoppet. Myndigheten ser därför en stark koppling mellan vårt uppdrag och det som framkommit i Demokratiutredningens betänkande *Låt fler forma framtiden!* (SOU 2016:5), där det bland annat framhålls att det finns ett behov av att kunna behålla sitt förtroendeuppdrag även efter det att en flyttat från kommunen.

Vissa forskare pekar till exempel på att samtidigt som valdeltagandet överlag har stagnerat eller minskat, har medborgarna i ökad utsträckning valt andra former för att delta. Det kan gälla politiska handlingar på nätet och i affären eller protester av olika slag och att den förändringen skulle kunna förklara uppgången för icke-institutionaliserade aktiviteter (Amnå, Ekström & Stattin 2016). För att få till stånd reella förändringar måste partierna arbeta med att till exempel förnya sina verksamhets- och sammanträdesformer, hjälpa valberedningar i deras föryngringsarbete samt se över politikens villkor generellt. Hur rekrytering av unga politiker sker varierar från parti till parti och från kommun till kommun och det genererar en del frågor som till exempel: vilka metoder fungerar bäst?

Mot denna bakgrund har våra insatser under 2016 fortsatt att vara fokuserade på att samtala med relevanta aktörer och att samla in förslag till förbättringar, till exempel nya metoder som används av olika kommuner för att stärka ungas förtroende för kommunpolitiken och på sikt öka motivationen för ett kommunpolitiskt engagemang inom eller utanför partipolitiken.

Uppdraget

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fick under 2014 i uppdrag av Regeringskansliet att arbeta fram metoder för att stärka ungas engagemang i kommunpolitiken genom att samarbeta med pilotkommuner (regeringsbeslut 2014). Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet under 2018. Åtta kommuner ansökte i januari 2015 om att bli en av dessa pilotkommuner och fem blev utvalda av myndigheten. Dessa är Håbo, Jönköping, Landskrona, Skövde och Uddevalla. Kommunerna valdes ut för att de är olika stora och har olika förutsättningar, men alla kommer att prova om introduktionsprogram, nätverk eller liknande metoder kan underlätta för unga personer att bli engagerade i den kommunala politiken eller att kandidera för politiska uppdrag.

Enligt regleringsbrevet för 2016 ska en delredovisning lämnas till Regeringskansliet senast den 24 februari 2017 och en slutredovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 mars 2018 (regeringsbeslut 2015). Denna ska utöver en beskrivning av genomförda insatser och eventuella förslag till ytterligare åtgärder innehålla en ekonomisk redovisning. Tanken är att goda exempel ska tas fram och spridas över landet.

Den delredovisning som myndigheten lämnade i februari 2016 handlade om vilka insatser som genomfördes under 2015, vilket till stor del var att planera för den verksamhet som skulle ske under 2016.

Hur vi har genomfört uppdraget

Under 2016 har MUCF fortsatt dialogen med ungdomsförbund, politiker och avhoppade politiker i syfte att uppmärksamma frågan om ungas politiska engagemang. Vi har också tagit fram olika material som kan spridas. Myndighetens arbetsgrupp fortsatte att ta del av statistik, rapporter och forskning inom området. Vi planerade och genomförde fyra fysiska möten med de politiska ungdomsförbunden, kommunpolitiker och även speciellt med unga politiker, både de som är aktiva och de som hoppat av, för att samla in underlag till förbättringar. Två av dessa fysiska möten var en större konferens med kommunpolitiker i september och ett särskilt seminarium under myndighetens rikskonferens i november. Dessutom träffade vi SKL:s demokratiberedning i september. Demokratiberedningen är överens om att vi behöver arbeta mer med att påverka partistrukturerna och arbetssätten inom partierna. Det finns ett intresse att samarbeta vidare med MUCF.

MUCF anlätade en extern konsult för att genomföra en spridningsturné av det tidigare framtagna materialet *5 steg för att få fler unga i ert parti!* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2016b). En sammanställning av resultatet från spridningsturnén presenteras närmare i avsnittet Turné för att sprida materialet 5 steg.

Med hjälp av en annan extern konsult gjorde vi intervjuer med två unga politiker samt skickade ut en sammanställning av de resultat som framkom i våra dialoger med olika företrädare inom politiken. Syftet med spridningen var att öka medvetenheten om unga förtroendevaldas behov och underlätta arbetet med att skapa hållbara strukturer på olika plan och en påminnelse till partierna om att ta tillvara ungas engagemang samt betona vikten av att fortsätta att utveckla sina arbetsmetoder.

Turné för att sprida metodmaterialet *5 steg*

Under 2016 gav Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i uppdrag till en extern konsult att sprida den framtagna foldern *5 steg* som ger konkreta råd kring hur partierna ska få med och behålla unga personer i politiskt engagemang samt minska antalet avhopp under mandatperioderna. Det finns även en rapport som är en fördjupning av foldern. Konsulten besökte Borlänge 11 maj, Umeå 12 maj, Skövde 18 maj, Växjö 19 maj, Malmö 1 juni och Jönköping 2 juni. I spridningsupplägget ingick att bjuda in politiker i ”parti-mix” till reflektionsseminarier där konsulten berättade om foldern, vilket sedan på olika sätt följdes upp i partierna och kommunerna.

Seminariekvällarna såg likadana ut på samtliga platser. Först presenterades uppdraget, därefter bakgrunden till folderns uppkomst och sedan dess innehåll. Efter presentation arbetade deltagarna i grupper där de diskuterade förslagen och kom med egna synpunkter och nya förslag. Utöver spridning av material skulle konsulten förmedla aktuell information inom ämnet från relevanta aktörer samt återkomma med förslag på aktiviteter som skulle kunna hjälpa kommunpolitikerna, de politiska partierna och ungdomsförbunden att dra nytta av varandras erfarenheter.

Spridningsturnén fokuserade huvudsakligen på att samtala med unga och äldre i politiska partier och i kommunpolitiken, för att få deras upplevelser av arbetet i partierna och även hitta förslag till förbättringar som kan få unga att stanna kvar i politiken samt locka fler att engagera sig. De unga politikerna samtalade bland annat om hur partierna ska få med unga och behålla dem där. Detta gjorde de utifrån den rapport och den folder som vi tog fram under 2015. De tog även upp en diskussion om hur partierna kan stötta unga förtroendevalda för att förhindra avhopp.

Vi valde ut medelstora städer från norr till söder. I Skövde och Jönköping använde vi den kontakt vi redan har för det arbete som pågår där i samarbete med myndigheten. Skövde och Jönköping är två av fem pilotkommuner som myndigheten jobbat med för att få fler unga delaktiga i beslutsprocesser. I övriga städer samarbetade vi med dem som visat intresse efter att inbjudan gått ut. Sedan bjöd konsulten in lokala politiker till en kvällsträff. Vilka som fick inbjudan anpassades efter de lokala förhållandena. Utöver dessa fick alla politiska ungdomsförbund i länet en inbjudan att delta. Seminarierna handlade främst om valberedningarnas arbete, vikten av att satsa på unga, möteskulturen, kommunikationen och partiernas ideologier. Deltagarna tyckte att det var viktigast att jobba vidare med att vitalisera valberedningarnas arbete så att samma listor inte upprepades. Utifrån diskussionerna var de flesta av deltagarna eniga om att

- valberedningen bör arbeta med bredare representation och inte vara jäviga
- valberedningen måste ge unga större förtroende
- fler unga behövs i valberedningen
- valberedningen ska vara mer synlig
- unga ska vara med och diskuteras från första till sista namn
- det är riskabelt med öppna nomineringar. Man kan då få in folk som partiet inte känner eller har koll på
- se över den interna kulturen. Hur länge kan man sitta i samma nämnd?

I gruppsamtalen fanns det en stor enighet och medvetenhet om att det är valberedningarna som sitter på makten och att de måste se över hur de arbetar. Stor enighet fanns även om att valberedningen är en nyckelfråga. Många konstaterade att *”arbetet måste bli bättre”*. Ingen motsatte sig folderns förslag i diskussionen, men det var heller ingen som höll med om att just dessa förslag är bra. Det enda som de ansåg vara något riskfyllt var just frågan om att ha öppna nomineringar.

Det finns en rädsla för att sätta unga personer på attraktiva poster eftersom det är vanligt att unga flyttar från kommunen innan mandatperioden är slut. Detta har varit ett problem för äldre partimedlemmar som upplevt att de satsat på en ung person som sedan har flyttat, vilket har lett till att unga många gånger upplever att de motarbetas. I flera små kommuner runtom i landet är detta att unga flyttar ett faktum. Men om den tidigare upplevelsen av engagemang varit positiv, så kanske personen väljer att fortsätta sitt engagemang på den nya orten. I gruppsamtalen framkom behovet av att se över arbetsformerna så att en inte måste vara bosatt i den kommun en representerar. Några återkommande synpunkter i diskussionen om det är värt att satsa på unga var:

- Det är värt att satsa på unga även om de flyttar.
- Vi ska tro på att unga har sakkunskap.
- En ny politiker ska inte ha för mycket ansvar.
- Det är absolut nödvändigt att möta fler unga tidigt i livet, redan i skolan. Utan den politiska kontakten i tidig ålder blir politiken något ointressant och avlägset.
- Leta efter unga krafter för att möjliggöra överföringar av erfarenheter mellan generationerna.
- Partierna bör definiera uppdragen bättre så att det blir tydligt vad som förväntas.
- Diskutera mandatperiodens längd och att en kort period som förtroendevald accepteras för att tillägna sig erfarenheter och att det inte behöver betraktas som ett misslyckande om en hoppar av.
- Mentorskap bör erbjudas till unga.

Sammanfattningsvis uttalade deltagarna en tilltro till unga och visade en insikt i vad som skiljer unga politiker från äldre. Det framkom dock att extra stöd behövs för att unga ska kunna vara med.

I fråga om en dynamisk möteskultur var många inne på att en massa engagemang i dag tynar bort under ineffektiva möten som haft samma upplägg i många år. De som är nya i en styrelse, eller nya på ett gruppmöte, kan uppleva att erfarenheten varit negativ. Den upplevelsen kan vara att mötet varit meningslöst, att det inte förde framåt, att en inte blivit lyssnad på eller tagen på allvar.

De som varit med under en längre tid kan även vittna om hur de anpassat sig. Då kan det behövas nya grepp för att få syn på det en gör samt få hjälp att bryta negativa mönster. Sådana tips finns tillgängliga, så det gäller att ta varningstecknen på allvar och aktivt arbeta med sina möten. Ett varningstecken är att det inte är med så många unga på styrelsemöten och andra träffar. Ett axplock på några synpunkter är att

- engagera unga genom bättre mötesformer, till exempel genom sociala medier, men att inte glömma bort ideologin
- ge alla som vill utbildning i retorik
- uppmuntra träffar över länsgränserna, det kan vara lärorikt
- minska antalet diskussionsmöten och ha fler strategi- och planeringsmöten. Då känner en att arbetet går framåt
- bjuda in föreläsare för att locka och göra det roligare. En måste ha kul! Respektfullt bemötande oavsett ålder
- hitta de goda ledarna
- göra mötena stimulerande för alla deltagare och låta fler höras
- ta fram en ordlista med vanliga mötestermer – ha lägre krav på språket
- hyra in barnvakter för att föräldrar ska kunna vara med
- ha möten med både ungdomsförbund och moderparti för att lära känna varandra och bidra till förbättringar
- använda en mät-app för att se vilka som talar längst och vilka som inte talar alls (Gender Timer)
- skapa mötesplatser för unga på nätet
- göra en snabbanalys över hur mötet blev.

Över partigränserna är alla rörande överens om att de egna mötena är tråkiga.

Av de unga i dag är det en stor andel som deltagit i politisk aktivism på internet. Det rör sig om enklare övningar som att söka information om samhällsfrågor och att diskutera politik.¹ Därför är internet den naturliga arenan att ha kontakt med unga på. För att hitta till de aktiva – de som är intresserade av partiets politik – så måste välfungerande nätverk etableras och förmågan att hänga med i de nya sociala medierna inte underskattas.

¹ <https://demokratiutredningen.files.wordpress.com/2015/04/abdelzadeh-den-missnc3b6jda-demokraten.pdf>, hämtad 14 februari 2017, kl. 13.30.

Trender ändras ständigt. Det gäller att ha koll på genom vilka kanaler partiet kan nå de unga. Teknikutvecklingen har skapat virtuella mötesplatser för människor att socialisera sig inom. Partiet kan få en lyckad intern och extern kommunikation genom att hitta det forum som samhället använder sig av just nu och lära sig hur det fungerar. Det som togs upp i samband med diskussionen om kommunikation var vikten av att

- ha en bra administratör för sociala medier
- lägga ut ansvaret för twitter-konton på en ung person
- inse att redaktören för sociala medier kan ha en helt annan syn på vad som ska tas med i informationen
- kommunicera med alla unga – särskilt i skolorna
- förklara för alla unga vad partiet gör och särskilt för nya svenskar
- använda modernare sätt att nå medlemmar och få in deras synpunkter
- ordna aktiviteter online.

De som engagerade sig mest i diskussionen var just de yngre deltagarna. Kommentarer vittnar om skillnaderna i sättet att kommunicera mellan unga och äldre.

När en ung person engagerar sig i ett politiskt parti är det ofta utifrån en ideologisk drivkraft och övertygelse. Det är den initiala ingången – hur ett samhälle ska organiseras och varför. Överlag var deltagarna överens om att det finns ett behov av en ideologisk förankring bland unga. Det är viktigt att hålla orsaken till varför en engagerade sig i ett parti levande. Det är här ett partis existensberättigande finns. Detta kan tydliggöra skillnader och likheter mellan våra partier, vilka inte alltid är tydliga. Några av deltagarnas synpunkter på behovet av att diskutera ideologi var att

- börja varva ideologiska möten med informationsmöten
- tala om och utbilda i partiets ideologi
- fortsätta att lägga tid på ideologi. Intresset för sakfrågorna kommer då på köpet
- införa utbildningar i ideologi för alla som går med i ett politiskt parti.

Utifrån ovanstående kan vi dra slutsatsen att alla tycker att mer kunskap om ideologi är viktigt – både bland äldre och bland yngre.

Sex månader efter träffarna fick deltagarna en enkät med frågan: ”kommer ditt parti att påbörja ett förändringsarbete i någon form för att få med fler unga?” Här presenterar vi de svar som kommit in.

Nej

Bland nej-svaren handlade det mest om att deras diskussioner hade handlat om andra teman, vilket inneburit att frågan nästan blivit bortglömd. Andra svarade att de hade bjudit in till möten, men inte fått någon respons. Även om de inte hade något nytt förändringsarbete på gång så fortsatte de ändå att lyfta fram unga så att de fick komma in i arbetet snarast möjligt.

Ja

Bland de som svarade positivt, det vill säga att de hade påbörjat ett förändringsarbete, var de flesta överens att det var många saker som borde förändras. Några av svaren uppmanade till att

- jobba med en organisations-app som synliggör och skapar kontaktytor, både inåt partiet och utåt
- göra kampanjer som riktar sig till unga i skolor och på mötesplatser för unga
- försöka att anpassa mötestider och platser till nya grupper
- fundera kring hur valsedeln sätts ihop, till exempel vilka som finns med på den
- planera in fler utåtriktade möten
- kontakta och bjuda in de ungdomar som finns i registret för att ge dem information och möjlighet att delta i aktiviteter i hopp om att lyckas engagera dem mer i partiet
- anta en ny strategi för sociala medier och utse unga medlemmar till förtroendeposter i kommunen i så hög grad som möjligt
- göra en insats kring mentorskap
- stärka samarbetet med ungdomsförbundet och göra gedigna målgruppsanalyser för att på ett bättre sätt nå målgrupperna
- nominera unga till politiska uppdrag
- i större utsträckning finnas med på både digitala och fysiska platser där unga är
- ha aktiviteter för medlemmar och ge dem uppdrag (om de vill) för att de ska vara aktiva och stanna kvar
- starta en förening för de som åldersmässigt befinner sig i glappet mellan SSU och partiet, det vill säga 22–30 år (ett förslag från SSU).

Möte med både aktiva och avhoppade politiker

För att få en bild av unga förtroendevaldas möjligheter och utmaningar inom politiken bjöd MUCF in till en träff i Stockholm i maj. Till mötet bjöd vi in både unga förtroendevalda som är aktiva och unga som hoppat av sina uppdrag.

Urvalet av de som MUCF bjöd in gjordes genom att vi sökte på kommunernas listor över förtroendevalda och genom att vi använde den kunskap som fanns på myndigheten om unga förtroendevalda. Totalt bjöd vi in 23 personer (14 kvinnor och 9 män). Av dessa tackade tre män och tre kvinnor ja. Ytterligare en man och en kvinna som inte kunde närvara vid träffen svarade skriftligt på de frågeställningar som MUCF hade förberett. De partier som var representerade på mötet och som svarade på våra frågor var Moderaterna, Liberalerna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

De frågor som togs upp var:

- När/hur började ditt politiska intresse att väckas?
- Vad har varit mest inspirerande?
- Vad har varit svårt?
- Vad driver dig att fortsätta det politiska arbetet?
- Vilka faktorer påverkar att du inte kan stanna kvar?
- Vilka är nyckelaktörerna för att locka unga till politiken, det vill säga vilka behöver påverkas?

Av svaren framgick att det politiska intresset kan väckas genom politiska diskussioner i familjen eller genom kampanjer och uppsökande verksamhet. Det kan också väckas genom ett engagemang i en ideell förening eller i skolan. Intresset kan gälla en enskild fråga eller ett allmänt samhällsengagemang.

Faktorer som har inspirerat och lett till att de unga stannat kvar i politiken kan vara att de får ett förtroende och kanske får en tyngre post inom den kommunala politiken. I det sammanhanget är möjligheten att få en mentor av stor betydelse. Arvodringen är också viktig och ett inläsningsarvode av det material som ligger till grund för beslut är något som skulle underlätta engagemanget, men som är sällsynt idag. Det viktigaste är dock att de unga känner att de får vara med och påverka och förändra i frågor som engagerar dem.

Några faktorer som påverkar att unga inte stannar kvar i politiken kan vara att engagemanget kolliderar med studier, arbete och familjeliv på så sätt att unga känner att de inte räcker till. En annan faktor är en möteskultur som inte känns välkommande och en upplevelse av meningslösa samtal och ineffektiva möten. Flera unga politiker saknar också de ideologiska diskussionerna i nämndarbetet.

Mentorskap som en metod för att få stöd och hjälp har stor betydelse. En koppling till det egna partiet måste dock finnas. Gruppledarna och ordföranden är viktiga som nyckelaktörer.

Utifrån vårt samtal med unga politiker fick vi också några konkreta förslag på vad MUCF kan göra fortsättningsvis. Dessa är att

- kartlägga vilka kommuner som faktiskt har inläsningsarvoden och vilka andra alternativa lösningar det finns
- kontakta nämndsekreterare för att diskutera hur partierna skulle kunna förändra till exempel möteskulturen för att förbättra unga förtroendevaldas villkor
- få kommunerna att dela med sig av goda exempel på hur valnämnder arbetar. Är det möjligt att MUCF eller någon annan aktör kan bjuda in valnämnder till en gemensam utbildning?
- arbeta med mentorskap som en metod för att få stöd och hjälp
- ta fram inspirationsmaterial.

Möte med de politiska ungdomsförbunden

I april bjöd MUCF in de politiska ungdomsförbund som fått organisationsbidrag från myndigheten till en dialog om förutsättningarna för unga politiker i kommunerna, i landstingen och på riksnivå. Av de nio förbund som vi bjöd in kom representanter från tre. Det var KDU, MUF och SSU. Alla tre var män.

Vi samtalade bland annat om att förutsättningarna skiljer sig mellan partierna. Mycket av frågan om rekrytering av unga politiker ligger på partierna. De måste ta sitt ansvar att både förnya sig och rekrytera nya. En uppfattning var att tjejer har svårare att komma in än killar. Vanliga kommentarer som unga politiker möts av är: *"De hoppar bara av"* och *"Varför ödsla tid på unga?"*

Vi samtalade också om förslaget att ta bort provvalet i foldern *5 steg för att få fler unga i ert parti!* De närvarande menade att det finns både för- och nackdelar med att ha det kvar. De anser till exempel att det blir mer transparent om man har provval. Alla partier har dock inte det.

En slutsats är att det är viktigt att lära sig behärska de processer som gäller för att komma in i politiken. Hur ska processerna gå till? Det skulle vara intressant med en forskaranalys av partiernas enskilda processer.

Möte i Stockholm med kommunpolitiker

I september bjöd MUCF in ett 70-tal kommunpolitiker från hela landet till en träff i Stockholm. Upplägget var ungefär likadant som i tidigare genomförda dialoger med politiska företrädare. Under denna träff hade vi dessutom föredragningar av företrädare från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Statistiska centralbyrån (SCB). Resultatet från träffen, vykortserien *Bryt trenden- fler unga i politiken* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2017), förstärker det resultat som framkommit under de träffar som MUCF genomfört och under den spridningsturné som den externa konsulten genomförde. Över 100 förslag fanns med på deras önskelista. Att döma av våra unga rådgivare är det hög tid att partierna ser över bland annat rutiner, mötesformer och strategier.

Några av de konkreta åtgärder som föreslogs var att

- skapa nätverk för de som har ett gemensamt intresse inom ett politikområde
- möta och fånga upp unga utanför ordinarie strukturer och nätverk och även på tider utanför valrörelsen
- knyta politiken till sakfrågor som unga i kommunen är intresserade av
- låta valberedningar även rikta sig mot de politiska ungdomsförbunden
- ta fram nya former för mentorskap inom partiet
- ta fram tydliga ungdomspolitiska strategier på kommunal och regional nivå samt koppla ihop dessa med partiernas program
- låta unga vara delaktiga på möten i kommunfullmäktige, till exempel genom att motioner från ungdomsfullmäktige presenteras där
- använda nya forum som sociala medier för ungas engagemang
- införa demokratigaranti i kommunerna i likhet med kommunernas kulturgaranti
- skapa möjligheter för partierna att fånga upp nyinflyttade unga som varit förtroendevalda i en annan kommun
- införa ett värdegrundsarbete kring bemötande utifrån bland annat härskartekniker och ett normkritiskt perspektiv. Det är viktigt med ett bemötande som får unga förtroendevalda att känna sig sedda
- se till att unga förtroendevalda känner sig delaktiga och får möjlighet att diskutera såväl sakfrågor som ideologier och värderingar
- skapa förutsättningar för deltagande oavsett familjesituation eller ekonomi. Anpassa mötestiderna så att de passar såväl förvärvsarbetande som studerande, pensionärer och barnfamiljer. Anordna gärna barnpassning
- införa strukturerat mentorskap för unga som är nya i sina förtroendeuppdrag
- se till att förtroendevalda får inläsningsarvode och ge möjlighet till kompetensutveckling
- ge unga möjlighet att behålla ett förtroendeuppdrag i sin hemkommun även om de studerar på annan ort
- ge unga förtroendevalda uppdrag och roller som de känner engagemang för.

Bryt trenden – fler unga i politiken

Varför vill vissa unga vara förtroendevalda inom politiken och vad gör att andra hoppar av sina uppdrag? Under ett seminarium på myndighetens rikskonferens 2016 berättade unga avhoppade och unga aktiva politiker själva om vilka utmaningar och möjligheter som finns.

En panel med fem personer pratade om vilka insatser som krävs för att fler unga ska vilja ta på sig eller vilja fortsätta i politiska förtroendeuppdrag. De fick också presentera vilken satsning eller lösning de tycker ska prioriteras.

De som deltog i panelen var Anton Abele (avhoppad riksdagspolitiker), Carl-Johan Schiller (kommunalråd i Lidingö stad), Sara Kukka-Salam (oppositionsråd i Solna), Dennis Wedin (ordförande för Moderaternas ungdomsförbund samt politisk sakkunnig på Moderaternas sjukvårdsrotel hos Stockholms läns landsting) och Marcus Nilsen (ordförande för Liberalerna i Västra Götaland).

Mycket av det som kom fram under paneldiskussionen stämde överens med de förslag som MUCF sammanställt i den så kallade 100-listan.

Utöver paneldebatten i samband med myndighetens rikskonferens gjorde vi också två intervjuer med Sara Kukka-Salam, oppositionsråd i Solna och Christian Lahesalu, oppositionsråd i Kumla. I den intervjun var deras viktigaste budskap att en av anledningarna till att det är få unga förtroendevalda i kommunalpolitiken är att politiker inte omfattas av föräldraledighetslagen.²

Arbete med pilotkommunerna

Under hösten 2016 anlätade MUCF en extern utredare som påbörjade analysen av det arbete som kommunerna gör för att fler unga ska ta på sig uppdrag som politiskt förtroendevalda och för att färre ska lämna sina uppdrag i förtid. Nedan redogör vi för några metoder och erfarenheter som kom fram i samband med dialogen med pilotkommunerna. En viktig utgångspunkt för uppdraget var att insatserna sker i ett begränsat antal kommuner. Myndighetens roll i arbetet var att bistå kommunerna med kunskap och resurser, både i form av personal och av pengar för särskilda aktiviteter. Vi har uppmuntrat kommunerna att stimulera nätverk och andra samverkanslösningar som skapar förutsättningar för att utveckla en positiv inställning till uppdraget. Fem kommuner, Håbo, Jönköping, Skövde, Uddevalla och Landskrona, har kartlagt sina förutsättningar och förankrat sina idéer i respektive kommuns politiska ledning samt påbörjat implementeringen av dessa.

² <https://www.mucf.se/ung-i-politiken-foraldraledighet-viktigast-sara-och-christian>, 13 februari 2017, kl. 10.00.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor valde att dela upp uppdraget i ett huvudmål och två delmål.

Huvudmål: Få unga motiverade att engagera sig i kommunal politik.

Delmål 1: Öka förståelsen om funktion, politiska ansvarsområden och arbetet som politiker i en kommun.

Delmål 2: Möjliggöra politiskt deltagande utanför partipolitiken, till exempel genom neutrala mötesplatser och olika forum för inflytande.

Pilotsatsningen i kommunerna har fokuserat på olika områden utifrån de två delmålen. Kontakter mellan myndigheten och pilotkommunerna har, förutom via fysiska möten, skett genom telefon och e-post.

Några slutsatser utifrån intervjuer med pilotkommunerna

De fem olika pilotkommunerna har under 2016 fortsatt arbetet med en dialog med unga för att ta reda på vad de tycker i olika politiska frågor. Några av de lärdomar som pilotkommunerna samlat på sig är att unga anser att kommunpolitiken är för vuxenstyrt och inte sker på ungas villkor. Mötesstrukturerna är stagnerade och få unga upplever att de känner sig redo att engagera sig i ett parti då de inte funnit sin politiska ideologi ännu.

De blir också tydligt att de projekt som pilotkommunerna påbörjade under 2015 har nått en viss nivå, men det blir av olika skäl ingen kontinuitet i arbetet då de involverade tjänstemännen byter tjänst eller om projektet är för styrt och avhängigt av en person.

Efter samtal med pilotkommunerna har följande utvecklingsområden identifierats:

- **Ungdomsperspektivet** – Unga känner att de allt för ofta exkluderas i de frågor som de själva vet och kan bäst.
- **Arvodering** – Att ha ett arvode för den tjänst som till exempel en ung referensgrupp genomför har visat sig vara lyckat.
- **Representation** – Att bredda informationsspridning till områden som vanligtvis inte når unga är viktigt. Unga ska också tillåtas att göra denna spridning själva och referensgruppen bestående av unga personer ska uppmuntras att använda sina nätverk.
- **Attityder och förhållningssätt från politiker och tjänstepersoner** – Politiker och tjänstepersoner ska verka som aktiva möjliggörare i stället för att styra ungdomspolitiken
- **Bygg nätverk mellan kommuner** – Ett tips från pilotkommunerna är därmed att ta hjälp av varandra i det arbete som handlar om att få fler unga motiverade att engagera sig i kommunal politik och sprida goda exempel vidare till andra kommuner i Sverige.

Utifrån de intervjuer som den externa utvärderaren gjorde under 2016 kom några framgångsfaktorer fram:

- Ett framgångsrikt exempel kan vara att närma sig ungas intressen och arbeta utifrån deras perspektiv (ur intervju med Landskronas och Jönköpings kommuner).
- Uddevallas och Jönköpings kommuner anger att det är framgångsrikt att arbeta med en ung referensgrupp då det har lett till ökad förståelse för politiska ansvarsområden och om arbetet som politiker utför i en kommun.
- Både i Skövdes och i Jönköpings kommuner nämns framgångsrika exempel som att arbeta tvärssektoriellt, forskningsbaserat och strukturerat med ung representation.
- Håbo kommun anger under intervjun med utredaren att det gäller att arbeta långsiktigt där en årlig demokratidag, sommarkurser inom politiken och demokratin kan leda raka vägen in i ungdomsfullmäktige. Skolor omnämns också av pilotkommunerna som en viktig aktör i detta. I nära samarbete med skolan kan kommunerna se till att årshjulet för undervisning inom demokrati och politik på lokal, regional och riksnivå sammanfaller på ett bättre sätt med de initiativ för ungt inflytande som kommunerna tar.

Ett axplock på några framgångsrika metoder från de fem pilotkommunerna

Demokratidagen

- Demokratidagen innebär att arbeta för och med unga och engagera dem i arbetet inför, under och efter dagen. Här kan en med fördel använda de elevråd som finns i kommunerna eller den unga arvoderade referensgruppen under förutsättning att elevråden verkar för allas intressen på skolan.
- Använd en annan pedagogik under demokratidagen. Arbeta till exempel med upplevelsebaserat lärande, i stället för med en klassisk medborgardialog, så att arbetet inte stannar vid en dialog just under den dagen. Under dagen får ungdomarna arbeta med olika fallstudier som rör frågeställningar som elevrådet eller den unga referensgruppen tagit fram.
- Engagera skolan innan demokratidagen. Det innebär att göra en plan för skolans undervisning om hur lokal politik fungerar gentemot demokratins grundprinciper och se till att utbildningspassen ligger i anslutning till demokratidagen. Det är viktigt att göra det vardagligt och nära lokalt. Här kan klasserna också arbeta fram olika frågeställningar som de tar med sig in i demokratidagen. Detta bör koordineras med både kommunen och processledarna som designar den upplevelsebaserade övningen.

- Se till att ha processledare och andra mentorer på plats under demokratidagen. Processen skulle kunna förändras genom processledare som arbetar med upplevelsebaserat lärande och med hjälp av tjänstepersoner och politiker som mentorer och verkliga möjliggörare. Det är viktigt att ha arbetat med politikernas och tjänstepersonernas inställning till vad det egentligen innebär att vara en möjliggörare för ungdomspolitik.
- Återkoppling är viktigt. Det är då grupperna får feedback och återkoppling efter demokratidagen. Unga får följa sina förslag genom hela det kommunala förloppet. Detta kan skolan också bidra till genom att lägga uppföljningstimmar kring politik på lokal nivå och den beslutsfattande processen.
- Informera om de arvoderade sommarkurserna och ungdomsfullmäktige.

Arvoderade sommarkurser i politik, demokrati och påverkan

Arvoderade sommarkurser var ett konkret förslag som framkom under intervjuerna. Dessa hjälper till att möjliggöra ungas politiska deltagande utanför partipolitiken, till exempel genom neutrala mötesplatser och olika forum för inflytande. Färdigheter i retorik och argumentation borde ingå i sådana kurser samt att processen är viktig för gruppsykologi, lärande och kreativitet. Vidare bör kurserna innehålla verklighetsbaserade situationer där de unga ska lösa reella utmaningar och vara med i det kommunala arbetet på politisk nivå. Syftet med sådana kurser behöver inte vara att unga efter en genomförd kurs ska vara redo att ta på sig ett förtroendevalt uppdrag, utan för att locka fram nyfikenhet och möjlighet hos dem till att påverka i sin kommun. Rekryteringsprocessen ska utgå ifrån att kommunens partier deltar för att presentera sig i stället för att unga ska uppsöka dem. De deltagare som efter en genomförd sommarkurs har avstått från att gå med i ett parti har erbjudits en plats i ungdomsfullmäktige, vilket ansetts vara ett framgångsrikt exempel.

Ungdomsfullmäktige

Arbetet i ungdomsfullmäktige borde ske upplevelsebaserat. Ungdomsfullmäktige ska själva arbeta fram förslag till motioner som sedan tas direkt i kommunfullmäktige. Arvoderingen föreslås även här vara liknande den för de förtroendevalda som sitter i kommunfullmäktige. Fler unga i ungdomsfullmäktige har efterfrågat kompetensutveckling utifrån sina egna intressen, men inom ramen för politik, samhällsutveckling och politiska verktyg. En utbildning krävs om de ska arbeta innovativt och upplevelsebaserat. Representationen bland de personer som ingår i ungdomsfullmäktige behöver också breddas. I intervjuer med pilotkommuner nämns bland annat att både aktivister och samhälls- och politiskt intresserade bör rekryteras till ungdomsfullmäktige. En strukturerad återkoppling från politiker och tjänstepersoner nämns också som ett gott exempel för att öka engagemanget och intresset för att ansluta sig till partier.

Synergier med andra uppdrag på myndigheten

En utgångspunkt för myndigheten har varit att kunna skapa synergier mellan olika närliggande uppdrag för att stärka dessa i sin helhet. Myndigheten har till exempel genomfört konferenser under 2016 där vi bland annat har spridit information om slutsatser och rekommendation från detta uppdrag till de deltagande kommunerna. Flera av dessa konferenser var inriktade på hur kommunerna och det civila samhället kan arbeta för att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna.

Myndigheten har under 2016 även sett tydliga synergier med det tidigare uppdraget att stärka och stötta kommuner och landsting för verksamheter där det utvecklas innovativa strategier, system och metoder för att långsiktigt stärka ungas inflytande i den lokala demokratin. *Ungas inflytande i kommuner och landsting* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2016 e). Vi har också haft stor nytta av de uppgifter som MUCF tagit fram i rapporten *Ung idag 2016* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2016d) samt av den information som *LUPP* (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) ger.

Vårt uppdrag att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna förlängs i och med uppdraget i myndighetens regleringsbrev för 2017. Det fortsatta arbetet och vilka insatser som planeras samt beräknad kostnad för dem presenteras i avsnittet om ekonomiska förutsättningar under 2017. Uppdraget har en tydlig koppling till myndighetens uppdrag att sprida kunskap om olika påverkansmodeller, stimulera deltagande i den lokala demokratin och utveckla jämlika och tillgängliga informationskanaler, vilket är ett nytt uppdrag för myndigheten under 2017. Myndigheten ska rikta sig till unga nyanlända, unga med funktionsvariation och unga som bor i socioekonomiskt utsatta områden. Här ser vi synergier mellan uppdragen, vilket ger bättre förutsättningar för måluppfyllelse.

Inriktning på det fortsatta arbetet

I regeringsbeslutet (2014) framgår att insatserna bland annat ska innehålla en försöksverksamhet i ett begränsat antal kommuner med stöd till unga förtroendevalda i form av till exempel introduktionsprogram, mentorskap och nätverk. Genom att följa processen både i pilotkommunerna och på de partipolitiska arenorna ska vi lyfta fram framgångsfaktorer och konkreta metoder som kan implementeras i ett framtida arbete med att öka ungas representativitet i politiken.

Efter att ha spridit det framtagna materialet (100-listan, foldern och de rapporter som MUCF tagit fram), har vi konstaterat att samtliga partier anser att det är mycket angeläget att få med fler unga i partierna och att de har planer på att vidta åtgärder för att få till detta. Intresset för att jobba vidare varierar dock. Den slutsats som vi kan dra är att det krävs handling över tid om en förändring ska äga rum och ett nytt arbetssätt ska kunna etableras.

Utifrån de utmaningar och önskemål som vi har identifierat under 2016 avser myndigheten framåt fokusera på tre konkreta områden: mentorskap, rekrytering och spridning av det framtagna materialet.

Mentorskap

Vissa partier arbetar redan systematiskt med mentorskapsprogram som kopplar ihop nya och gamla medlemmar. En idé vi har övervägt är att till exempel testa ett mentorskapsprogram i en pilotkommun. Det skulle kunna innebära att en politikermentor skulle träffa en ung person som aktivt ansökt om att få en mentor när hen vill omvandla sitt samhällsengagemang till politiskt deltagande. En möjlig väg att gå är att samarbeta med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i fråga om att exempelvis anordna en utbildning för unga nyvalda politiker och/eller för möjliga mer seniora mentorer. En anledning till att många unga politiker hoppar av kan vara att de inte hade någon realistisk uppfattning om vad uppdraget innebär och att de känner att de inte har något stöd. Båda dessa fallgropar kan dock elimineras. Vid ett eventuellt urval bör områden där representationen är extra låg prioriteras då vi anser att det blir för snävt att endast vända sig till de politiska ungdomsförbunden. Även de som inte har någon kunskap om hur den lokala demokratin fungerar bör också få chansen att söka till en utbildning.

Att engagera unga i den lokala demokratin

Vi har tidigare sänt ut en enkät med specifika frågor som handlade om just vilka metoder som används för att fler unga män och unga kvinnor ska åta sig förtroendeuppdrag och inte hoppa av. Här finns möjligheter att följa upp denna genom att skicka ut en ny enkät till de ungdomspolitiska förbunden. I dessa uppföljningsenkäter kan vi även inkludera moderpartierna och fråga dem om vilka resultat de nått utifrån de metoder som testats, vilka framgångsfaktorer och utmaningar de ser samt vad som bör lyftas fram i ett arbete med att rekrytera nya medlemmar. En möjlighet är även att intervjua några unga politiker för att få en bild av vilka svårigheter de stöter på och hur partierna ska arbeta för att få fler unga att engagera sig partipolitiskt. Vi planerar att tillsammans med kommunerna arbeta vidare med de projekt som påbörjats för att stärka ungas delaktighet i kommunpolitiken samt utifrån dessa projekt sammanställa en lista på vilka metoder som anses som effektiva för att fler unga ska engagera sig politiskt och inte hoppa av.

Spridning av det framtagna metodmaterialet och fördjupad analys av andra påverkansmöjligheter för ungas politiska deltagande

Huvudaktörer som vi förslagsvis kommer att fortsätta samarbeta med under 2017 är pilotkommunerna som ingår i satsningen, de politiska ungdomsförbunden, unga politiker direkt och partisekreterare som kan vara viktiga förändringsbärare.

Utifrån vår dialog med pilotkommunerna har vi också för avsikt att fortsätta med en fördjupad uppföljning med standardiserade frågor om vilka metoder som anses mest intressanta för att fler unga ska engagera sig politiskt eller inte hoppa av samt även vilka former som finns för att unga ska kunna närma sig politiken generellt. Detta arbete kommer att hjälpa oss att identifiera vilka andra påverkansmöjligheter och forum för inflytande det finns för ungas politiska deltagande utanför partipolitiken, vilket som nämnts ovan även skulle kunna stärka myndighetens uppdrag att förmedla kunskap om påverkansmodeller.

Metodmaterialet *Bryt trenden – fler unga i politiken* (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2017), som handlar om hur partierna ska få fler unga att ta på sig förtroendeuppdrag och motverka avhopp, kommer att fortsätta spridas. På så sätt ska de politiska partierna och kommunerna runt om i Sverige uppmuntras att vidta fler åtgärder för att fler unga ska engagera sig som förtroendevalda. Vi hoppas att metodmaterialet ska inspirera kommunpolitikerna och partierna att skapa debatt om ungas förutsättningar för deltagande, ungas tillgång till olika positioner och vilket stöd eller vilken vägledning som erbjuds unga.

Ekonomiska förutsättningar under 2017

Myndigheten uppskattar kostnader för arbetet under 2017 till 600 000 kronor, vilket inkluderar personalkostnader, myndighetsgemensamma kostnader och verksamhetsmedel. Uppdraget kommer ha tydliga synergier med uppdraget att sprida kunskap om påverkansmodeller, stimulera deltagande i den lokala demokratin och utveckla jämlika och tillgängliga informationskanaler. Dessa uppdrag tillsammans berör frågan om ungas engagemang i den lokala demokratin, vilket ger goda förutsättningar för samarbete, organisatoriska synergier och förbättrade möjligheter till måluppfyllelse.

Avslutande kommentar

Överlag visar de enkätsvar som kommit in och intresset för de träffar som MUCF ordnade under våren tydligt att frågan om ungas representation är aktuell och att de flesta håller med om att läget ser oroväckande ut inför framtiden, men att de inte ser hur de kan ta tag i det på ett genomgripande sätt. Åldersgruppen upp till 30 år är kraftigt underrepresenterad i våra folkvalda församlingar (Statistiska centralbyrån 2013). Valberedningen är ett exempel på en prestigefylld plats dit personer tillsätts utifrån erfarenhet och den har ofta stor makt över vilka personer som sätts på listor och hur processen implementeras.

Förslaget om en lagändring som innebär att en person ska kunna sitta kvar på sin plats i en kommunal nämnd eller i ett fullmäktige, trots att personen flyttar från kommunen, välkomnas av många unga politiker. Det är ett av de förslag vi kommer att få se mer av i framtiden – förslag om anpassningar till hur vi lever i dag. En annan iakttagelse är att även den kommunala demokratin definieras av unga som oattraktiv och att den måste genomgå anpassningar. Men även om de flesta konstaterar att just de kommunala mötena inte lockar nya grupper så finns inga radikala förslag på förändringar.

När det gäller kommunikationsformerna syns skillnaderna allra mest mellan generationerna. De synpunkter som lämnats under olika sammankomster med yngre politiker handlar om att unga upplever att de inte nås av informationen som skickas ut. Vidare verkar den viktigaste frågan fortsatt handla om partiernas ideologi, det vill säga en tydlig längtan efter en fördjupad diskussion om hur vi kan organisera samhället och vilket samhälle det leder till. De stora linjerna i politiken syns inte tydligt bland kommunala frågor. Vi ser därför ett behov av att partierna, men även kommunerna, ser över befintliga arenor, och där det behövs skapar nya arenor, för att få en fördjupad diskussion kring kommunala frågor så att unga kan involveras tidigare.

Anledningen till att det finns många äldre på de kommunala uppdragen är att urvalet bland unga inte är tillräckligt mångfacetterad. De unga som hoppar av sina kommunala politiska uppdrag visar tydligt att de inte gillar ”det politiska spelet” som ibland kan innehålla tuffa tag för att få makt och få igenom sin vilja. Situationen i de större städerna skiljer sig avsevärt från den i mindre orter. Den grupp av unga politiker från till exempel Stockholm som vi har samtalat med har en progressiv syn på sitt politiska engagemang och är tydliga i sina åsikter om att en återgång till forna tiders folkrörelser är realistisk. Detta reser i förlängningen nya frågor om vem som blir politiker och varför. Utifrån forskningen av Erik Amnå, Mats Ekström och Håkan Stattin (2016) framgår att en betydande andel av medborgarna mellan valen går in och deltar i politiken när det behövs och sedan går ut och gör andra saker som behöver göras i familjelivet, jobbet, civilsamhället och så vidare.

De aktiviteter som genomförts av MUCF eller av externa konsulter under 2016, har inneburit att olika processer hos de involverade kommunerna och även hos de politiska partierna har aktiverats. Med de resurser som myndigheten har till förfogande under 2017 har vi möjlighet att följa upp de projekt som har initierats av pilotkommunerna samt genomföra några enstaka punktinsatser som förhoppningsvis ger oss en mer nyanserad bild kring vilka metoder som krävs för att öka motivationen för ett politiskt engagemang.

Referenser

Amná, E., Ekström, M. & Stattin, H. (2016). *Ungdomars politiska utveckling: Slutrapport från ett forskningsprogram*. Örebro: Örebro universitet.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2010). *Fokus 10 – en analys av ungas inflytande*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016a). *Delredovisning av uppdrag att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna – Stöd till unga politiker*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016b). *5 steg för att få fler unga i ert parti*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016c). *Grattis! Ni har unga i ert parti!* Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016d) *Ung idag 2016*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2016e). *Ungas inflytande i kommuner och landsting. Om ett statsbidrag för att stärka ungas inflytande i den lokala demokratin*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2017). *Bryt trenden – fler unga i politiken*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Regeringsbeslut (2014). *Uppdrag att stärka ungas möjligheter till inflytande i de demokratiska processerna, 2014-05-08, U2014/3352/UC*.

Regeringsbeslut (2015). *Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, 2015-12-18, U2014/07165, U2015/00842/UF, U2015/1238/UF m.fl.*

SOU 2005:66 *Makt att forma samhället och sitt eget liv – jämställdhetspolitiken mot nya mål*.

SOU 2009/10:53 *Regeringens strategi för ungdomspolitik*.

SOU 2016:5 *Låt fler forma framtiden!*

Statistiska centralbyrån (2013). *Folkvaldas villkor i kommunfullmäktige – en studie om representativitet, avhopp och synen på uppdraget*. Stockholm: Statistiska centralbyrån.

Elektroniska källor:

Demokratiutredningen

<https://demokratiutredningen.files.wordpress.com>

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

<https://www.mucof.se/ung-i-politiken>

© Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) 2017

ISSN 1651-2855 ISBN 978-91-88455-14-7

projektledare **Barbro Kristiansson och Liene Ledaine**

språkgranskning **Ingrid Bohlin**

grafisk form **Christián Serrano**

distribution **MUCF, Box 17801, 118 94 Stockholm**

webbplats **www.mucf.se**

tfn **08-566 219 00**

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Vi tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger stöd till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor